

Podmienky poskytnutia príspevku a ďalšie skutočnosti týkajúce sa poskytovania príspevku Kultúra a cestovný ruch

1. Podmienky poskytnutia príspevku

1.1 Oprávnenosť z hľadiska súladu obsahu žiadosti o NFP, zvolených akcií a aktivít projektu s cieľom programu, priority a špecifického cieľa, v ktorom je predkladaná

Predložená žiadosť o NFP musí byť svojím obsahom a charakterom vybraných akcií v súlade so zameraním programu, priority a špecifického cieľa výzvy.

Projektoví partneri sú povinní v rámci spoločných akcií realizovať minimálne jednu spoločnú aktivitu!

Typy oprávnených akcií

Typ akcie:

- **Zachovanie a obnova kultúrneho a prírodného dedičstva.**

Zameranie podpory sa orientuje na prepájanie existujúcich pamiatok a služieb na oboch stranách podporovaného územia a investičné aktivity na zachovanie či obnovu hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva, ktoré má cezhraničný význam. Bude preto možné podporiť aktivity na zlepšenie technického stavu hmotného kultúrneho dedičstva a dovybavenie expozícií kultúrnych, technických a prírodných pamiatok s cezhraničným významom.

Tento typ akcie zahŕňa napríklad: aktivity zamerané na zachovanie a zlepšenie technického stavu hmotného kultúrneho dedičstva a prírodných pamiatok, aktivity na vybudovanie zázemia pre zachovanie a rozvoj nehmotného kultúrneho dedičstva vrátane jeho digitalizácie, aktivity zamerané na vytvorenie komplexnej turistickej ponuky v pohraničí (napr. prepojenie určitého typu pamiatok formou náučných chodníkov, tematických ciest), aktivity zamerané na zachovanie, modernizáciu a budovanie turistickej infraštruktúry.

- **Spolupráca a výmena skúseností pri vytváraní a propagácii komplexných produktov cestovného ruchu.**

Podpora bude zameraná na zvyšovanie povedomia a informovanosti verejnosti o dostupných produktoch a službách cestovného ruchu. Podpora bude smerovať aj na zatraktívnenie produktov cestovného ruchu a destinácií a posilnenie destinačného manažmentu s cieľom podporiť spoločné stratégie a aktivity zahrňujúce spoločné činnosti v oblasti marketingu a propagácie, výmenu informácií a know-how v oblasti systémov kvality, zvyšovanie

Príloha č. 1 - Výzvy

atraktívnosti produktov a služieb pre návštevníkov či vytváranie spoločných produktov a destinácií pod jednotným označením. Jednotné označenie môže mať podobu značky kvality pre produkty a služby, ktoré prispievajú k rozvoju udržateľného cestovného ruchu a kultúrneho dedičstva a digitálnej a zelenej transformácii regiónu.

Tento typ akcie zahŕňa napríklad: aktivity posilňujúce informovanosť o možnostiach využívania kultúrneho a prírodného dedičstva v pohraničí vrátane inovatívnych a digitálnych prístupov, realizáciu spoločných aktivít a stratégií zahrňujúcich integráciu destinácií, spoluprácu v oblasti vzdelávania pracovníkov cestovného ruchu, výmenu know-how a podobne.

V rámci tejto výzvy môžu byť financované investičné aj neinvestičné aktivity. Riadne odôvodnená potreba investičných aktivít je požadovanou súčasťou žiadosti o NFP (v rámci bodu 9 žiadosti o NFP – Pracovné balíčky / aktivity projektu, resp. aj bodu 7 žiadosti o NFP – Popis projektu).

1.2 Oprávnenosť z hľadiska zvolenia ukazovateľov

Výsledky, ktoré majú byť dosiahnuté realizáciou aktivít projektu musia byť kvantifikované prostredníctvom relevantných merateľných ukazovateľov výstupu a/alebo aj výsledku definovaných pre prioritu 2.2.

Súvislosť medzi typmi akcií a ukazovateľmi výstupov a ukazovateľmi výsledkov je nasledovná:

Typy akcií	Ukazovatele výstupov		Ukazovatele výsledkov	
	Kód	Názov	Kód	Názov
2.2.1 Zachovanie a obnova kultúrneho a prírodného dedičstva	RCO77	Počet podporovaných kultúrnych a turistických lokalít	RCR77	Návštevníci podporovaných kultúrnych a turistických lokalít
	SOI01	Celková dĺžka novovybudovaných alebo zmodernizovaných cyklistických ciest a turistických chodníkov	-	-
2.2.2 Spolupráca a výmena skúseností pri vytváraní a propagácii komplexných produktov cestovného ruchu	RCO87	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce	RCR84	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce po dokončení projektu

Príloha č. 1 - Výzvy

Povinným ukazovateľom v projekte pre všetky typy akcií je ukazovateľ výstupu RCO87 – Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce a ukazovateľ výsledku RCR84 – Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce po dokončení projektu.

Okrem povinného ukazovateľa výstupu RCO87 je žiadateľ povinný zvoliť na projekt ešte minimálne jeden ľubovoľný ukazovateľ výstupu definovaný pre prioritu 2.2. Bližší popis merateľných ukazovateľov je uvedený v kapitole 1.4 a prílohe č. 1.1 *Manuálu implementácie projektov, časť I. – Základné informácie o programe.*

1.3 Oprávnenosť z hľadiska splnenia kritérií cezhraničnej spolupráce

Projekt môže byť oprávnený len za predpokladu, že splní minimálne 3 z nasledujúcich kritérií spolupráce:

- Spoločná príprava
- Spoločná realizácia
- Spoločný personál
- Spoločné financovanie

Žiadosť o NFP môže byť postúpená do ďalšej fázy hodnotenia iba v prípade, ak splní minimálne tri zo štyroch kritérií cezhraničnej spolupráce. Zároveň platí, že kritérium spoločnej prípravy a kritérium spoločnej realizácie sú pre žiadateľov povinné.

1.4 Oprávnenosť z hľadiska miesta realizácie projektu a preukázania cezhraničného dopadu na programové územie

Oprávneným územím, v ktorom je možné realizovať projekty je celé územie SR a ČR, pričom realizácia aktivít projektu a jej výstupy musia mať pozitívny vplyv na programové územie:

V Slovenskej republike ide o územie:	V Českej republike ide o územie:
Trnavského kraja	Juhomoravského kraja
Trenčianskeho kraja	Zlínskeho kraja
Žilinského kraja	Moravskosliezského kraja

Cezhraničný dopad je základná hodnota projektu cezhraničnej spolupráce. V tejto súvislosti je dôležité, aby každá žiadosť o NFP mala jasný a preukázateľný cezhraničný dopad, t.j. aby sa výsledky a výstupy žiadosti o NFP jednoznačne prejavovali na obidvoch stranách hranice. Žiadosť o NFP, ktorá neobsahuje jasný a preukázateľný cezhraničný dopad, nenapĺňa cieľ programu a nie je možné ju považovať za oprávnenú pre financovanie z programu. Pri cezhraničnom dopade sa posudzuje:

- Spoločenský a hospodársky dopad

Príloha č. 1 - Výzvy

- Dopad na cieľové skupiny
- Územný dopad (platí iba pre prioritu 2.2 Kultúra a cestovný ruch)

1.5 Oprávnenosť cieľovej skupiny

Cieľovými skupinami sú subjekty, ktoré budú pozitívne ovplyvnené výsledkami realizovaných aktivít:

- obyvatelia prihraničného regiónu
- návštevníci prihraničného regiónu

Cieľové skupiny môžu zahŕňať aj jednotlivé zložky verejného sektora, mimovládne neziskové organizácie a tiež inštitúcie pôsobiace v kultúre a cestovnom ruchu.

1.6. Oprávnenosť žiadateľa a každého partnera

Podmienky :

- právnická osoba so sídlom v SR alebo ČR;
- spĺňa oprávnenú právnu formu podľa zamerania výzvy uvedenú v uvedení v *Prílohách č. 1.2 (subjekty SK) a 1.3 (subjekty ČR), ktoré sú súčasťou Manuálu implementácie projektov, časť I – Základné informácie o programe;*
- bezúhonnosť subjektu - nemá právoplatným rozsudkom uložený trest v zmysle zákona o trestnej zodpovednosti právnických osôb/trestní zodpovednosti právnických osôb v platnom znení;
- štatutárny orgán, ani žiadny člen štatutárneho orgánu, ani prokurista/i, ani osoba splnomocnená zastupovať žiadateľa v konaní o žiadosti o NFP neboli právoplatne odsúdení za niektorý z trestných činov uvedených v *kapitole 4.1.1 Oprávnenosť žiadateľa, ktorá je súčasťou Manuálu implementácie projektov II - Príprava projektu.* Podmienka sa preukazuje predložením dokumentu v zmysle *Prílohy č. V.2 Zoznam príloh k žiadosti o NFP, ktorý je súčasťou Manuálu implementácie projektov – časť V - Predloženie žiadosti o NFP*
- nie je dlžníkom na daniach, na zdravotnom a sociálnom poistení. Preukazuje sa formou čestného vyhlásenia, ktoré tvorí prílohu č. 4a a 4b žiadosti o NFP. Doklady preukazujúce bezdlžnosť na daniach, zdravotnom a sociálnom poistení predkladajú žiadatelia a partneri až v prípade schválenia žiadosti o NFP v rámci Výzvy na preukázanie splnenia podmienok poskytnutia príspevku v prípade, ak ich nie je možné overiť vo verejne dostupných registroch;
- voči nemu nie je vedené konkurzné konanie, reštrukturalizačné konanie, nie je v konkurze ani v reštrukturalizácii;
- voči žiadateľovi/partnerovi nie je vedený výkon rozhodnutia;

Príloha č. 1 - Výzvy

- voči žiadateľovi/partnerovi sa nenárokuje vrátenie pomoci na základe rozhodnutia Európskej komisie, ktorým bola pomoc označená za neoprávnenú a nezlučiteľnú so spoločným trhom;
- žiadateľ/partner nie je evidovaný v Systéme včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (EDES) ako vylúčená osoba alebo subjekt (v zmysle článku 135 a nasledujúcich nariadenia č. 2018/1046);
- spôsobilosť na spolufinancovanie projektu; uvedené sa preukazuje formou čestného prehlásenia, ktoré tvorí prílohu č. 4a a 4b žiadosti o NFP. Doklady preukazujúce zabezpečenie spolufinancovania projektu predkladajú žiadatelia a partneri až v prípade schválenia žiadosti o NFP v rámci Výzvy na preukázanie splnenia podmienok poskytnutia príspevku v zmysle *Prílohy č. V.2 Zoznam príloh k žiadosti o NFP, ktorý je súčasťou Manuálu implementácie projektov – časť V - Predloženie žiadosti o NFP*;
- Žiadateľ/partner má schválený program rozvoja a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie v súlade s ustanovením § 7 ods. 6 a § 8 ods. 6 alebo § 8a ods. 4 zákona o podpore regionálneho rozvoja (relevantné iba pre subjekty územnej samosprávy v SR)

1.7 Časová oprávnenosť realizácie projektu

V rámci výzvy je stanovená maximálna doba realizácie projektu **24 mesiacov**.

Monitorovací výbor môže, ak o to v ŽoNFP požiada Žiadateľ, v dostatočne odôvodnených prípadoch a na základe odporúčania RO/SpS predĺžiť dobu realizácie projektu. Žiadosť o NFP, resp. žiadosť o predĺženie pri realizácii projektu, musí obsahovať riadne zdôvodnenie, v ktorom je preukázané, že dlhšia doba realizácie je potrebná pre úspešnú realizáciu projektu.

1.8. Maximálna a minimálna výška príspevku z EÚ

Minimálna výška príspevku z EFRR na projekt	50 000,- EUR
Maximálna výška príspevku z EFRR na projekt	750 000,- EUR

Maximálna a minimálna výška príspevku na projekt je zadaná v súvislosti s účinným a efektívnym spôsobom využitia prostriedkov z EÚ.

2. Ďalšie skutočnosti týkajúce sa poskytovania príspevku

2.1 Oprávnenosť z hľadiska súladu s horizontálnymi princípmi

Príloha č. 1 - Výzvy

Žiadosť o NFP, ktorá je predmetom konania, musí byť v súlade s horizontálnymi princípmi podľa článku 9 všeobecného nariadenia¹, súlad s Chartou základných práv EÚ, rodovou rovnosťou, nediskrimináciou a s horizontálnym princípom udržateľný rozvoj. Bližší popis sa nachádza v prílohe č. II.1 *Súlad s horizontálnymi princípmi a zabezpečenie súladu s DNSH, ktorý je súčasťou Manuálu implementácie projektov časť II.*

2.2 Oprávnenosť výdavkov realizácie projektu

Výdavky žiadosti o NFP môžu byť oprávnené, ak boli vynaložené a uhradené po dátume predloženia žiadosti o NFP. Výnimku tvoria výdavky na prípravu projektu, ktoré sú považované za oprávnené podľa bodu 2.1.1 časti III. *Manuálu implementácie projektov.*

Za oprávnené môžu byť považované iba výdavky, ktoré súvisia s aktivitami projektu a sú nad rámec bežnej činnosti organizácie.

Podmienky oprávnenosti výdavkov vrátane výdavkov, ktoré sa v rámci programu považujú za neoprávnené, sú uvedené v časti III. *Manuálu implementácie projektu – Oprávnenosť výdavkov.* Oprávnenosť vynaložených výdavkov pri realizácii projektu bude posudzovaná individuálne tak, aby bol oprávnený výdavok vynaložený v súvislosti s dosiahnutím cieľa projektu, ktorý je v súlade s cieľmi danej priority.

Na preukázanie reálnosti výdavkov uvedených v žiadosti o NFP odporúčame žiadateľovi/projektovému partnerovi predložiť podpornú dokumentáciu preukazujúcu reálnosť výdavkov a/alebo nárokovanej výšky oprávnených výdavkov, a to k výdavkom zaradeným v rozpočtových kapitolách 4, 5 a 6.

Každý projektový partner je pri obstarávaní stavebných prác od dodávateľov povinný postupovať v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní v platnom znení (pre partnerov z SR) alebo v súlade s zákonom o zadávaní verejných zakázek (pre partnerov z ČR).

2.3 Vysporiadanie majetkovo-právnych vzťahov

Nehnutelnosti (pozemky a stavby) a hnutelné veci, prostredníctvom ktorých dochádza k realizácii projektu (týka sa aj reštaurátorských prác v rámci obnovy historických objektov a prípadnej obnovy zelene), musia byť vo výlučnom vlastníctve projektového partnera, alebo musí projektový partner mať k predmetným nehnuteľnostiam a hnutelným veciam iné právo,

¹ **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060** z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku

Príloha č. 1 - Výzvy

na základe ktorého je oprávnený užívať všetky nehnuteľnosti a hnutelné veci, na ktorých má byť projekt realizovaný.

Žiadateľ/partner musí deklarovat', že nehnuteľnosti (pozemky a stavby), prostredníctvom ktorých dochádza k realizácii stavebných prác v rámci projektu, sú vo výlučnom vlastníctve žiadateľa/partnera alebo má žiadateľ/partner k predmetným nehnuteľnostiam iné právo, na základe ktorého je oprávnený užívať všetky nehnuteľnosti, na ktorých má byť projekt realizovaný. Vyhlásenie k vysporiadaniu majetkovo- právnych vzťahov žiadateľ uvádza v rámci prílohy č. 4a Čestné vyhlásenie partnera zo SR alebo 4b Čestné vyhlásenie partnera z ČR.

V prípade ak projektový partner nie je vlastníkom nehnuteľností (pozemkov alebo stavby), na ktorých má byť realizovaný investičný projekt, uvedie túto skutočnosť do prílohy č. 4a Čestné vyhlásenie partnera zo SR alebo 4b Čestné vyhlásenie partnera z ČR.

V prípade, ak žiadateľ/partner zo SR a ČR nie je vlastníkom nehnuteľností, na ktorých sa budú realizovať aktivity projektu, v prípade schválenia žiadosti o NFP bude povinný predložiť doklad preukazujúci iné právo na majetok vzťahujúci sa k stavbám a pozemkom, na ktorých bude žiadateľ/partner realizovať aktivity v zmysle *Prílohy č. V.2 Zoznam príloh k žiadosti o NFP, ktorý je súčasťou Manuálu implementácie projektov – časť V - Predloženie žiadosti o NFP.*

Podmienku mať k predmetným nehnuteľnostiam a hnutelným veciam právo, na základe ktorého je oprávnený užívať všetky nehnuteľnosti a hnutelné veci, na ktorých má byť projekt realizovaný, musí projektový partner spĺňať počas realizácie projektu a počas obdobia udržateľnosti projektu, t. j. 5 rokov po finančnom ukončení projektu.

2.4 Vysporiadania povolení na realizáciu investičných aktivít projektu

V prípade realizácie stavebnej alebo investičnej činnosti žiadosti o NFP, na ktorú sa vyžaduje povolenie na realizáciu stavebných prác, musí žiadateľ/ partner preukázať, že má oprávnenie na realizáciu stavebných prác.

Pre partnerov zo SR platí, **že dokumenty vydané stavebným úradom, ktoré nahrádzajú stavebné povolenie (napr. oznámenie stavebného úradu k ohláseniu drobnej stavby, povolenie terénnych úprav a prác, ohlásenie overením projektu stavby na ohlásenie spolu s overovacou doložkou) je potrebné predložiť priamo pri predkladaní žiadosti o NFP.**

Právoplatné stavebné povolenie (relevantné pre partnerov zo SR) s vyznačením nadobudnutia právoplatnosti vydané podľa zákona č. 50/1976 Zb. (stavebný zákon), 25/2025 Z.z. (stavebný zákon) alebo zákona č. 135/1961 Zb. (cestný zákon) a zákona č. 71/1967 Zb. (zákon o správnom konaní) nie je potrebné predložiť pri predkladaní žiadosti o NFP, ale predkladá ho najneskôr pred vydaním rozhodnutia o schválení žiadosti o NFP.

Príloha č. 1 - Výzvy

V prípade, ak žiadateľ/partner zo SR pri predkladaní žiadosti o NFP disponuje právoplatným stavebným povolením, predkladá ho spolu so žiadosťou o NFP.

Pre žiadateľov z ČR platí, že povinnou prílohou k žiadosti o NFP je **doklad povoliujúci umiestnenie stavby**.

Partner z ČR musí u stavebného projektu také doložiť, že má **oprávnenie na vykonávanie stavebných prác / zámeru**. Žiadateľ/partner nie je povinný predložiť tento doklad priamo pri predkladaní žiadosti o NFP, ale predkladá ho **najneskôr pred vydaním rozhodnutia o schválení žiadosti o NFP**.

V prípade, ak žiadateľ/partner z ČR pri predkladaní žiadosti o NFP disponuje právoplatným stavebným povolením, predkladá ho spolu so žiadosťou o NFP.

Žiadateľ/partner predkladá spolu so žiadosťou o NFP príslušné povolenie, resp. zodpovedajúci doklad v zmysle *Prílohy č. V.2 Zoznam príloh k žiadosti o NFP, ktorý je súčasťou Manuálu implementácie projektov – časť V - Predloženie žiadosti o NFP*.

2.5 Oprávnenosť z hľadiska plnenia požiadaviek v oblasti ochrany životného prostredia

Program sa zameriava, v prípadoch, v ktorých je relevantné, aj na dodržiavanie zásady „do no significant harm“ – „výrazne nenarušiť“ (ďalej len DNSH) tak, aby projekty v Programe nespôsobovali významné škody v kontexte ochrany životného prostredia.

V prípade ak rozsah navrhovaných aktivít podlieha konaniu o posudzovaní vplyvov na ŽP v zmysle príslušných právnych predpisov SR a ČR, je žiadateľ/projektový partner povinný preukázať súlad aktivít s požiadavkami v oblasti posudzovania vplyvu na životné prostredie prostredníctvom príslušného dokladu.

V prípade bežných investičných aktivít projektu je stanovisko príslušného orgánu z Českej aj Slovenskej republiky o vplyve týchto investičných aktivít na životné prostredie zahrnuté v územnom rozhodnutí a stavebnom povolení, alebo iných výstupoch konaní podľa platnej legislatívy v SR a ČR. V prípade, ak by mali investičné aktivity nepriaznivý vplyv na životné prostredie, územné rozhodnutie ani stavebné povolenie by nemohli byť vydané.

Vyjadrenia k dopadu projektu na územia NATURA 2000, chránené krajinné oblasti a kultúrne a prírodné dedičstvo UNESCO, žiadateľ a každý partner vyhlasuje prostredníctvom príslušných bodov v prílohe č. 4a Čestné vyhlásenie partnera zo SR a 4b Čestné vyhlásenie partnera z ČR.

V prípade, že sa projekt realizuje v územiach NATURA 2000 alebo môže mať na tieto územia vplyv (napr. projekt sa realizuje v ich tesnej blízkosti), je potrebné postupovať podľa *Prílohy II.3_Informácie k vydávaniu stanovísk k NATURA 2000*, ktorý je súčasťou Manuálu implementácie projektov časť II – Príprava projektu.

V prípade bežných investičných aktivít projektu ktoré zahŕňujú aktivity na budovanie a rekonštrukciu/modernizáciu infraštruktúry, ktorých celkové výdavky na úrovni projektu

Príloha č. 1 - Výzvy

presahujú sumu 1.000.000 EUR a ktorých predpokladaná dĺžka životnosti je viac ako 5 rokov, sa musí vykonať aj posúdenie plánovanej infraštruktúry z hľadiska odolnosti voči zmene klímy.

Na dodržanie ďalších požiadaviek na zabezpečenie súladu so zásadou „výrazne nenarušiť“ - „DNSH“ je v prípadoch, u ktorých je to relevantné potrebné postupovať v súlade:

- s prílohou č. II.1 *Súlad s horizontálnymi princípmi a zabezpečenie súladu s DNSH, ktorý je súčasťou Manuálu implementácie projektov časť II.*

a v zmysle:

- Prílohy č. V.2 *Zoznam príloh k žiadosti o NFP, ktorý je súčasťou Manuálu implementácie projektov – časť V - Predloženie žiadosti o NFP.*

2.6 Oprávnenosť z hľadiska štátnej pomoci (podpora v rámci skupinovej výnimky (ak relevantné))

V rámci programu sa neposkytuje štátna pomoc ani pomoc de minimis s výnimkou blokových/skupinových výnimiek.

V prípade ak žiadatelia spĺňajú podmienky uvedené v bode 6.1 Skupinové výnimky v časti III. Manuálu implementácie projektov – Oprávnenosť výdavkov vyplňajú prílohu č. 8 Čestné vyhlásenie k podpore v rámci skupinovej výnimky v časti V. v prílohe č. 3 (v prípade relevantnosti).

Informácia ku kritériám pre výber projektov

S cieľom zabezpečenia čo najväčšieho prínosu k špecifickému cieľu vo vzťahu k vynaloženým finančným prostriedkom musí žiadosť o NFP splniť kritériá pre výber projektov, ktoré pozostávajú z hodnotiacich a výberových kritérií, ktoré sú aplikované v procese odborného hodnotenia žiadosti o NFP.

Hodnotiaci a výberový proces schválený monitorovacím výborom tvorí časť VI. Manuálu implementácie projektov

Ďalšie skutočnosti overované pred vydaním rozhodnutia alebo podpisom zmluvy o NFP:

1. Žiadateľ a každý partner, jeho štatutárny orgán alebo konečný užívateľ výhod partnera nie sú subjekty, na ktoré sa vzťahujú medzinárodné sankcie.

Príloha č. 1 - Výzvy

2. Žiadateľ/hlavný partner je zapísaný v registri partnerov verejného sektora (v súlade so zákonom č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov), v prípade vydania rozhodnutia o schválení žiadosti o poskytnutí NFP, ak sa bude na žiadateľa vyššie uvedená povinnosť z predmetného zákona vzťahovať.